

Justitiedepartementet
ju.registrator@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande Stärkt trygghet i bostadsrätter Ds 2025:28, Svar senast 26-03-10, diarienummer Ju2025/02569

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Blekinge lämnar synpunkter på utredningen utifrån myndighetens uppdrag och hur förslagen kan påverka myndighetens ansvarsområde.

Länsstyrelsen ställer sig bakom intentionen med förslagen men anser att delar av förslagen behöver tydliggöras eller kompletteras för att i högre utsträckning beakta mänskliga rättigheter och det brottsförebyggande perspektivet.

För att förslagen ska vara långsiktigt hållbara anser länsstyrelsen att ett tydligare skydd för brottsoffer, barn och andra utsatta grupper krävs, liksom rättssäkra processer vid både förverkande och prövning av medlemskap.

Avsnitt 4. Förverkande av bostadsrätt på grund av brott

4.4 Den bostadsrättsliga regleringen bör motsvara den hyresrättsliga

Länsstyrelsen invänder mot förslaget i avsnitt 4.4 om att den bostadsrättsliga regleringen bör motsvara den hyresrättsliga.

Länsstyrelsen bedömer att det finns strukturella skillnader som gör en sådan överensstämmelse svår att uppnå. Till skillnad från hyresvärdar, som har en institutionell beslutsförmåga och praktik, bygger bostadsrättsföreningar på privat förvaltning där styrelsen utgörs av boende med egna intressen och relationer till grannar.

Länsstyrelsen anser att detta ger bostadsrättsföreningar ett stort tolkningsutrymme, med risk för subjektiva bedömningar. Konsekvenserna för enskilda personer och familjer kan därmed bli betydande.

4.5 Ansvar för tryggheten i fastigheten

Länsstyrelsen anser att begreppen bristande skötsamhet, lämnar ett betydande utrymme för tolkning. Detta kan vara särskilt problematiskt när bedömningen avser privatpersoner som är grannar och där intressen ibland står i konflikt med varandra.

Länsstyrelsen vill även understryka att bostadsrättsföreningen, vid särskilt allvarliga fall av bristande skötsamhet där barn bor i bostaden, behöver göra en orosanmälan till socialtjänsten.

4.6 Förverkande vid brott i närmiljön

Länsstyrelsen önskar kompletteringar av förslag 4.6. Länsstyrelsen anser att förslaget bör förtydligas så att ett förverkande ska föregås av en orosanmälan till socialtjänsten när barn bor i den aktuella bostadsrätten.

4.7 Förverkande vid brott i lägenheten

Länsstyrelsen efterfrågar kompletteringar i förslag 4.7 om förverkande vid brott i lägenheten. Länsstyrelsen anser att även människohandel, i likhet med tillfälliga sexuella förbindelser mot ersättning, bör omfattas av de skärpta reglerna.

Avsnitt 5 Nekat medlemskap på grund av brott

5.4 Möjligheten att neka medlemskap på grund av brott bör utökas och förtydligas

Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna grunderna för att neka medlemskap, liksom det ännu oklara förfarandet kring sådana beslut, är otillräckligt definierade och behöver förtydligas. Detta innebär en risk för godtyckliga bedömningar och diskriminering. Eftersom bostadsrättsföreningar i dag saknar möjlighet att begära utdrag ur belastningsregistret finns en betydande risk att beslut om nekad medlemskap baseras på rykten, hörsägen eller andra subjektiva uppfattningar snarare än saklig information. En särskilt

allvarlig risk är att förslaget kan tillämpas på ett sätt som öppnar upp för diskriminering grundat i stereotypa föreställningar om människor utifrån etnicitet, hudfärg eller andra liknande grunder.

Länsstyrelsen framhåller även att förslaget kan leda till att personer som har lämnat kriminalitet får svårare att etablera sig i samhället. Detta innebär en betydande risk för att individer som redan avtjänat sitt straff i praktiken blir dubbelt bestraffade.

Avsnitt 9. Konsekvenser

9.1 Konsekvenser för bostadsrättshavare, andra boende, bostadsrättsföreningar och enskilda i övrigt

Länsstyrelsen bedömer att förslagen kan få betydande konsekvenser för enskilda bostadsrättshavare och andra boende. Vid gemensamt ägande riskerar delägare att stå utan skydd, vilket kan leda till att personer förlora sin bostad trots att de inte bär ansvar för den situation som föranlett ett förverkande. Detta kan i sin tur bidra till en ökad risk för social och ekonomisk utsatthet samt hemlöshet.

Länsstyrelsen ser även en risk att förslaget om att kunna neka medlemskap, vid en godtycklig hantering, kan leda till ökat utanförskap för grupper som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Då skillnaderna mellan vem som kan bo i hyresrätter respektive bostadsrätter förstärkas.

9.3 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Utredningen ska särskilt belysa jämställdhetsaspekter kopplade till mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna reglerna riskerar att förstärka redan existerande strukturella skillnader mellan kvinnor och män. Den ekonomiska ojämlikheten mellan män och kvinnor innebär att män oftare är den person som har kapital för att köpa parets bostad och det uppstår i och med det en beroendesituation. Vid våld i nära relationer riskerar den våldsutsatta kvinnan att bli vräkt trots att hon är brottsoffer, och att stå utan bostad om mannen förverkar sin del. En sammanfattande risk är att kvinnor och barn drabbas på grund av mäns kriminalitet.

9.4 Konsekvenser för barns rättigheter

Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen lyfter barnkonventionen som vägledande, men ser att vissa av förslagen inte är förenliga med barnets rättigheter och principen om bedömning av barnets bästa. Det innebär en ökad risk för att barn drabbas av vräkning

Länsstyrelsen anser att barnets bästa enligt barnkonventionen ska väga tungt och ska prövas självständigt, då det riskerar att missas om det enbart behandlas genom en proportionalitetsbedömning.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta yttrande har fattats av landshövding Ulrica Messing med handläggare Sofie Ceder som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.